

BEGELEIDENDE NOTA

van: het secretariaat-generaal

aan: de Conventie

Betreft: Studiegroep eigen middelen

Hierbij gaat voor de leden van de Conventie een door het Praesidium opgestelde omschrijving van het kader waarbinnen de besprekingen van de studiegroep eigen middelen dienen plaats te vinden. De studiegroep zal worden voorgezeten door de heer Iñigo Méndez de Vigo.

Gezien de ter zake vereiste specifieke expertise zal het aantal leden van de groep zeer beperkt zijn.

Kader voor de besprekingen van de studiegroep eigen middelen

De Unie haalt haar eigen middelen uit de ontvangsten waarmee de begroting wordt gefinancierd en die haar "van rechtswege" toekomen (waarmee de benaming "eigen" gerechtvaardigd is) in het kader van het jaarlijkse maximum dat als percentage van het bruto nationaal product van de Unie wordt vastgesteld. De eigen middelen komen momenteel uit vier bronnen:

- de landbouwheffingen
- de rechten van het gemeenschappelijk douanetarief
- een percentage van het bedrag voortvloeiend uit de toepassing van een uniform percentage op de BTW-grondslag die is vastgesteld volgens communautaire voorschriften
- het bedrag voortvloeiend uit de toepassing van een in het kader van de jaarlijkse begrotingsprocedure vast te stellen percentage op de som van het bruto nationaal product van alle lidstaten (op uniforme wijze berekend volgens communautaire voorschriften).

De eerste twee bronnen, die ook de oudste zijn, leveren thans nog slechts een geringe bijdrage aan de totale ontvangsten van de Unie.

De begroting van de Unie mag het jaarlijks maximum van de ontvangsten niet te boven gaan. Het jaarlijks maximum komt bij alle onderhandelingen aan de orde in het kader van de besprekingen over de financiële vooruitzichten, en wordt bekrachtigd in het op basis van artikel 269 VEG vastgestelde besluit over de eigen middelen, waarin ook de uitsplitsing tussen de verschillende bronnen wordt vastgesteld.

De Werkgroep vereenvoudiging heeft zich beraden op de vereenvoudiging van de begrotingsprocedure, en heeft zich er daarbij toe beperkt de doorslaggevende rol van de Raad op het gebied van de vaststelling van het stelsel voor de middelen van de Unie ondubbelzinnig te erkennen, voorzover die naderhand moet worden aangenomen door de lidstaten. De plenaire zitting van de Conventie heeft verder geen aanwijzingen gegeven. Het Praesidium heeft daarom besloten voorlopig een ontwerp-tekst voor artikel 38 voor te stellen die overeenkomt met het huidige artikel 269 VEG:

"De begroting wordt, onverminderd andere ontvangsten, volledig uit eigen middelen gefinancierd.

De Raad stelt met eenparigheid van stemmen, op voorstel van de Commissie en na raadpleging van het Europees Parlement, de bepalingen inzake het stelsel van eigen middelen van de Gemeenschap vast, waarvan hij de aanneming door de lidstaten overeenkomstig hun onderscheiden grondwettelijke bepalingen aanbeveelt."

Het Praesidium wenst de Conventie niettemin te wijzen op de complexe onderliggende problematiek.

Artikel 269 VEG houdt namelijk in dat bepalingen inzake het stelsel van eigen middelen van de Unie met eenparigheid van stemmen moeten worden vastgesteld. Die bepalingen zijn evenwel niet bindend: de rol van de Raad gaat niet verder dan het aanbevelen van aanneming door de lidstaten. Men kan zich dan ook afvragen of deze procedure met een veel groter aantal lidstaten nog wel geschikt zal zijn voor het vaststellen van de nodige maatregelen ter financiering van het beleid van de Unie. In dit verband rijzen twee vragen:

In de eerste plaats: zal het in een groter Europa nog mogelijk zijn de financiering van de Unie te regelen met besluiten die met eenparigheid van stemmen moeten worden aangenomen? Anderzijds kan men zich afvragen of de Unie een lidstaat kan verzoeken om een bijdrage aan de financiering van de begroting indien de regering niet eerst akkoord is gegaan met de voorwaarden en met het maximum.

In de tweede plaats: is handhaving van "aanneming door de lidstaten" bij elke wijziging van het stelsel van eigen middelen nog wel nodig als gekozen wordt voor unanieme besluiten? Wordt de procedure veranderd en de noodzaak van aanneming op nationaal niveau geschrapt, dan betekent dit dat de Unie er een bevoegdheid bij krijgt, waarmee rekening moet worden gehouden in titel III van de grondwet.

Ook kan men zich afvragen of de Unie met behulp van de huidige procedure andere eigen middelen kan aanboren. De hierboven genoemde eerste twee bronnen zijn steeds minder belangrijk, maar wat de laatste twee betreft is een aantal Conventieleden van mening dat het hier niet om echte eigen middelen gaat, maar om een nationale bijdrage. Deze Conventieleden ¹ willen dat de Unie over

¹ Er zijn verschillende bijdragen terzake ingediend.

autonome middelen beschikt, waarvoor er verschillende mogelijkheden openstaan. Is een dergelijke ontwikkeling mogelijk met de procedure van artikel 269 VEG zoals die er nu uitziet?

Het Praesidium is van mening dat hierover verder moet worden gesproken door een kleine, technische discussiegroep, die antwoord zou moeten geven op de volgende vragen:

- a) Moet het Raadsbesluit in de procedure van artikel 269 met eenparigheid van stemmen worden genomen? Wat moet de rol van het Europees Parlement zijn?
- b) Moet, in de procedure van artikel 269, het vereiste van aanneming door de lidstaten overeenkomstig hun onderscheiden grondwettelijke bepalingen worden gehandhaafd, of moet de financiering een bevoegdheid van de Unie worden?
- c) Beantwoorden de huidige eigen middelen aan de verwachtingen van de burger op het gebied van billijkheid en transparantie?
- d) Kunnen deze middelen met behulp van de huidige besluitvormingsprocedure substantieel worden gewijzigd?
